

Janneke van Bergen en Katja Hogenboom

Inleiding

25 januari 2006 – startbijeenkomst het Experiment, Groothandelsgebouw, Rotterdam

In januari 2006 begonnen veertig jonge architecten en hun mentoren aan een tweede editie van ‘het Experiment’; een tweejarige opleiding beroepservaring voor jonge architecten. In de twee jaar die volgden kregen zij de kans om onder begeleiding van een ervaren mentor en een thematisch programma de beroepspraktijk van architecten te doorgronden. Tijdens de individuele dagelijkse werkzaamheden op het architectenbureau en in gemeenschappelijke maandelijkse bijeenkomsten deden zij ervaringen op in verschillende aspecten van het architectenvak. De groep, afgestudeerd in de periode 2002-2005, representeert een dertigtal bureaus uit heel Nederland, waaronder vijf zelfstandige bureaus.

14 februari 2007 – mentorenbijeenkomst ‘Het failliet van het ideaal’, Zonnestraal, Hilversum

Onderdeel van het gemeenschappelijke programma was een bijeenkomst over de ‘maatschappelijke positie van de architect’. In een voordiscussie met een aantal deelnemers kwam men al snel tot de conclusie dat er niet zo veel maatschappelijke idealen te ontdekken zijn in de beroepspraktijk van de (jonge) architect. Men vroeg zich ernstig af of er nog wel idealen bestonden. Ter provocatie werd het thema van de bijeenkomst, waarvoor ook de mentoren uitgenodigd waren, omgedoopt tot ‘het failliet van het ideaal’. Sprekers uit verschillende disciplines werden uitgenodigd om, onder leiding van de Rijksbouwmeester, de groep te inspireren. Vooraf werden de deelnemers en mentoren gevraagd om hun ideaal in de architectuur te beschrijven in maximaal twintig woorden. Dit resulteerde in een reeks statements, die op de avond als boomerangkaarten werden verspreid. Deze statements zijn terug te vinden in dit boek, als quotes boven aan de pagina’s.

15 oktober 2008 – start idealistische estafette

De februari-bijeenkomst over idealen bleef onderwerp van gesprek in de maanden die volgden. Dit was de aanleiding om een nieuw groepsexperiment te starten, waarin de idealen van de deelnemende jonge architecten konden worden verkend. Als idealistische estafette werden vijf Moleskine schetsboekjes in de groep rondgestuurd. Deze Moleskine schetsboekjes zijn een bekend fenomeen onder architecten, waarin ze dagelijks hun gedachten en schetsen optekenen. Beroemd zijn de schetsboekjes van Le Corbusier. Hij had altijd een schetsboek op zak, waarin hij zijn visie op de wereld door middel van observaties, notitie, architectonische tekeningen en schetsen verzamelde. De schetsboekjes, van het Experiment, kregen de titel ‘Idealistisch handboek’ mee. De jonge architecten van het Experiment werd gevraagd hun ideeën over idealisme in de architectuurpraktijk, door middel van tekst en beeld (schetsen), met elkaar te delen.

14 december 2007 – slotbijeenkomst het Experiment

De groep jonge architecten presenteerde zichzelf en hun visie op het vak tijdens de laatste bijeenkomst ‘Public Relations en positionering’. Het was tevens het einde van de idealistische estafette van de Moleskine schetsboekjes, met als grootste hypothese: bestaan er nog idealen? De boekjes lieten op het eerste gezicht een persoonlijk en

divers beeld zien. Het persoonlijke maakte de verhalen bijzonder, verschillende opvattingen over idealen werden beschreven en uitgewisseld. Om de ideeën van deze ‘generatie’ jonge architecten voor anderen toegankelijk te maken, is besloten de uitkomsten te publiceren. Dit gebeurt in de vorm van een schetsboek met de bekende ronde hoekjes. De teksten van de estafette zijn hierin één op één overgenomen en als voetnoot doorlopend onder aan de pagina in dit boek geplaatst. Zo kan de dialoog tussen de verschillende jonge architecten worden gevolgd. Foto’s van de originele schetsboekjes illustreren deze teksten.

De essentie van de Moleskine-bijdragen is: de zoektocht van deze generatie naar idealen. Ondanks de diversiteit zijn er toch overeenkomsten tussen de bijdragen te ontdekken. Vol passie en strijd zijn de jonge architecten opzoek naar hun idealen. Twee artikelen over de verschillende aspecten waaruit deze passie en strijd bestaan, zijn als beschouwing in dit boek opgenomen. Daarnaast bevat het boek interviews. Deze confronteren de ideeën van deze jonge architecten met vijf professionele visies uit de wereld van de architectuur. De titel van het boek ‘i Deal’ verwijst naar de ideale conditie van de architectuur waar het spanningsveld tussen het hebben van een maatschappelijke visie en de dagelijks ‘Deals’ die je als architect moet sluiten, leidt tot Architectuur.

Dit schetsboek geeft inzicht in de verschillende opvattingen over idealen die onder jonge architecten leven. De verhalen dagen uit en stimuleren het denken over de maatschappelijke betekenis van het vak architectuur. Er is hierbij geen sprake van één waarheid, maar een veelheid aan waarheden, waarbinnen de eigen ‘aannemelijke’ waarheid kan worden ontdekt. De redactie hoopt dat deze eindpublicatie een bijdrage levert aan de discussie over idealen in de architectuur, en een eigen visie hierop in het bijzonder, als vitaal onderdeel voor de totstandkoming van architectuur.